

HALI TEMİZLEME VE BAKIM ELEMANI (SEVİYE 3) ULUSAL MESLEK STANDARDI

Meslek:	HALI TEMİZLEME VE BAKIM ELEMANI
Seviye:	3¹
Referans Kodu:	16UMS0538-3
Standartı Hazırlayan Kuruluş(lar):	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK)
Standartı Revize Eden Kuruluş(lar):	Diyarbakır Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (DESOB)
Standartı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Toplumsal ve Kişisel Hizmetler Sektör Komitesi
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/Sayı:	03.08.2016 Tarih ve 2016/50 Sayılı Karar Rev. 01: 27.04.2022 Tarih ve 2022/89 Sayılı Karar
Resmî Gazete Tarih/Sayı:	25/10/2016 - 29868 (Mükerrer) Rev. 01: 19/6/2022 - 31871
Revizyon No:	01

¹Mesleğin yeterlilik seviyesi, 8 seviyeli Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine göre seviye 3 olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ACİL DURUM: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,

ACİL EYLEM PLANI: Acil durum gerektiren olaylarda; önceden belirlenmiş bir program kapsamında davranış ve eylemde bulunmayı öngören planlama dokümanını,

ATIK: Herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan herhangi bir maddeyi,

GELBERİ: Yıkama sonrası halı üzerindeki kirlı suyun, köpüğün ve ölü havların uzaklaştırılması için kullanılan, paslanmaz metal sıyırma aparatını,

HAV ALMA: Halının dokuma ipliklerindeki atık tüyleri gidermeyi,

HİJYEN: Sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemlerinin tümünü,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflamasını,

İSG: İş sağlığı ve güvenliğini,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD): Çalışanı, yürütölen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

KONVEYÖR BANT: Halıyı yıkama makinesinde ve iş alanında motor gücüyle taşımaya yarayan hareketli bandı,

OTOMATİK SİSTEM: Halının bir bant üzerinde ıslatma, şampuanlama, fırçalama, durulama, sıyırma, vakumlama, sarım ve benzeri ünitelerden otomatik şekilde geçerek yıkanmasını,

RAMAK KALA OLAY: İşyerinde meydana gelen, çalışan, işyeri ya da ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olayı,

RİSK: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları,

SIKMA MAKİNESİ: Merkezkaç kuvveti oluşturarak halının suyunu bertaraf eden makineyi,

SIYIRMA: Yıkanan ve kirleri yukarı doğru kabartılan halıya, havlarının yatış yönüne ve ileri yönlü olmak üzere sert ve hızlı hareketlerle durulama suyu vererek sıyırma işlemi yapılmasını ve halıdan temiz su gelene kadar devam edilmesini,

ŞAMPUANLAMA: Halı yıkamada kirlerin giderilmesi, halının hijyenik hale getirilmesi, yumuşaması ve parlaması amaçları ile likit kimyasal temizlik malzemelerin kullanılmasını,

TALİMAT: Detay çalışmaların kim tarafından, nasıl, nerede ve ne zaman yapılacağını belirten işyerine ait kalite sistem dokümanını,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışmanı veya işyerini etkileyebilecek, zarar veya hasar verme potansiyelini,

ifade eder.

1. GİRİŞ

Halı Temizleme ve Bakım Elemanı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve MYK Toplumsal ve Kişisel Hizmetler Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

Halı Temizleme ve Bakım Elemanı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardının 01 no’lu revizyonu, MYK’nın görevlendirdiği Diyarbakır Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (DESOB) tarafından yapılmış ve MYK Toplumsal ve Kişisel Hizmetler Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1 Meslek Tanımı

Halı Temizleme ve Bakım Elemanı (Seviye 3), iş sağlığı ve güvenliği ile çevreye ilişkin belirlenmiş önlemleri uygulayarak kalite gereklilikleri çerçevesinde; iş organizasyonu yapan, halıları temizlemeye hazırlayan, temizleme ve bakım gereksinimini belirleyen, temizleme ve bakım işlemlerini yapan ve mesleki gelişim çalışmalarına katılan nitelikli kişidir.

2.2 Mesleğin Meslek Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 9129 (Diğer temizlik işlerinde çalışanlar)

2.3 Mesleğe Yönelik Özel Düzenlemeler

2872 sayılı Çevre Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

4857 sayılı İş Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

Mesleğin icrasına yönelik İSG, çevre ve diğer konulardaki mevzuata uyulması esastır.

2.4 Çalışma Ortamı ve Koşulları

Halı Temizleme ve Bakım Elemanı (Seviye 3), halı temizleme alanında hizmet veren işletmelerde halı temizleme elemanı olarak görev yapabilir. Yat ve oto kuaför servislerinde araç iç mekân döşemelerini temizleme elemanı olarak, uçak ve benzeri araçların koltuk, zemin halılarını temizleme, mobilya temizleme, cami ve benzeri halı kaplı zemin temizleme ve perde temizleme elemanı olarak görev yapabilir.

Çalışma süreçlerinde amirleri ve diğer çalışanlarla iletişim ve işbirliği içinde çalışır.

Halı Temizleme ve Bakım Elemanı (Seviye 3) yarı açık, korunaklı veya kapalı alanlarda ve ayakta çalışır. Zaman zaman iş kayıtları kapsamında büro çalışması da yapar. Dış mekân çalışmalarında çalışma koşulları, hava şartlarına bağlı olarak değişiklik gösterir. Mesleğin icrası esnasında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasını gerektiren kaza ve yaralanma riskleri bulunmaktadır. Mesleğe yönelik olarak ortaya çıkabilecek risklerle kaynağında mücadele edilir ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyularak bu riskler bertaraf edilebilir. Risklerin tamamen ortadan kaldırılamadığı durumlarda ise işveren tarafından sağlanan uygun kişisel koruyucu donanım kullanılarak çalışır.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1. Görevler, İşlemler, Başarım Ölçütleri, Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri

Görev	A. İş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve işe ait kalite gerekliliklerini uygulamak			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
A.1	İş sağlığı ve güvenliği talimatlarını uygulamak	A.1.1	Talimatlar doğrultusunda, İSG ile ilgili önlemleri göz önünde bulundurarak, kendisini ve çevresindekileri riske atmayacak şekilde çalışır.	1. İş sağlığı ve güvenliğinde işverenlerin ve çalışanların yükümlülükleri 2. İSG talimatları ve talimatları iş süreçlerinde uygulama 3. Araç, gereç ve ekipmanların güvenli kullanım talimatları ve talimatları iş süreçlerinde uygulama 4. Kişisel koruyucu donanım türleri ve özellikleri 5. Kişisel koruyucu donanımları seçme ve kullanma 6. Tehlikeli ve riskli durumlar ile bu durumlar esnasında yapılacak işlemler 7. Sağlık ve güvenlik işaretlerini tanıma ve işaretlere uygun davranma 8. Çalışma ortamındaki tehlike ve riskleri belirleme yöntem ve teknikleri 9. Acil durum talimatları 10. Acil durum talimatlarını iş süreçlerinde uygulama 11. Çevre koruma talimatları
		A.1.2	İşyerindeki makine, araç, gereç ve ekipmanları, bunların güvenlik donanımlarını sağlık ve güvenlik işaretlerine ve talimatlara uygun şekilde kullanarak çalışır.	
		A.1.3	Çalışma ortamında iş süreçlerine göre KKD'leri talimatlarına uygun kullanarak çalışır.	
		A.1.4	Kendisini ve çevresini etkileyeceğini gözlemlediği tehlike, risk ve ramak kala olayları yazılı ve/veya sözlü olarak ilgililer ile paylaşır.	
		A.1.5	Risk değerlendirmesi çalışmalarında gözlem ve görtüşlerini risk değerlendirmesi ekibine iletir.	
		A.1.6	Acil durum planında belirtilen hususlar dâhilinde alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlere uyarak çalışır.	
		A.1.7	İşyerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili karşılaştığı acil durumları ilgili kişilere iletir.	

Görev		A. İş yeri kalite, çevre ve iş sağlığı ve güvenliği kurallarını uygulamak		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
İşlemler		Başarım Ölçütleri		
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
A.2	Çevre koruma önlemlerini almak	A.2.1	Olası çevresel tehlike ve risklere karşı belirlenmiş önlemleri uygulayarak çalışır.	12.Çevre koruma talimatlarını iş süreçlerinde uygulama
		A.2.2	Çevre korumaya yönelik önlemleri, yapılan işin gereklerine uygun şekilde uygular.	13.Kaynakları verimli kullanma ve temel tasarruf uygulamaları
		A.2.3	Doğal ve işletme kaynaklarının daha az kullanımı için tespit ve planlama çalışmalarına katılır.	14.Çevresel atıkları ve geri dönüştürülebilir malzemeleri tanıma
		A.2.4	Çalıştığı alanda ortaya çıkan çevresel atıkların ve dönüştürülebilir malzemelerin ayrımını yaparak tanımlı kaplarda toplar.	15.İş süreçlerinde uygulanması gereken kalite gereklilikleri
A.3	Kalite gerekliliklerine uygun çalışmak	A.3.1	İşlem formlarında yer alan talimatlara ve planlara uygun işlem yapar.	16.İş süreçlerinde ortaya çıkan uygunsuzlukları giderme yöntemleri
		A.3.2	Araç, alet, donanım ya da sistemin kalite gerekliliklerine uygun çalışır.	17.İş süreçlerinde yapılan çalışmalara dair kayıt tutma
		A.3.3	Yaptığı çalışmaların işletme prosedürüne göre kaydını tutar.	

Görev	B. İş organizasyonu yapmak			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
B.1	İş programını uygulamak	B.1.1	Günlük iş emrini, işe başlamadan önce ilgili birimden alır.	1. İşyeri kural ve talimatları 2. İş programı yapma 3. İşyeri prosedürlerini ve iş programını uygulama 4. Kişisel hazırlık işlemlerini yapma 5. Çalışma ortamını çalışmaya hazır hale getirme 6. Kullanılan makine ve ekipmanı hazırlama 7. Temizleme malzemelerini hazırlama
		B.1.2	Halı temizleme ve bakım planına ve iş emirlerine göre iş programı yapar.	
		B.1.3	İşyeri prosedürleri ve talimatlarına göre, iş programlarını uygular.	
B.2	İş öncesi hazırlık yapmak	B.2.1	İşletme tarafından verilen KKD ve iş kıyafetini giyer.	
		B.2.2	Çalışma alanların temizliğini yaparak işe uygun duruma getirir.	
		B.2.3	Halı temizlemede kullanılan makine ve ekipmanları çalıştırılabilir duruma getirir.	
		B.2.4	Temizleme ve bakımı yapılacak halının özelliğine, kir ve lekelerine göre temizleme malzemelerini kullanıma hazırlar.	

Görev		C. Halıyı temizliğe hazırlamak		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
İşlemler		Başarım Ölçütleri		
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
C.1	Halının temizlik ve bakım ihtiyaçlarını tespit etmek	C.1.1	Halı(lar)nın ebatı, özellikleri, kirleri ve bakım gereksinimleri hakkında detaylı bilgi alır.	1. Çalışma mevzuatı 2. Halı temizleme ilgili mevzuat 3. İşyeri kural ve talimatları 4. Halı temizleme ortamı gereklilikleri 5. Halı cinsleri ve özellikleri 6. Halıda oluşan hasar, leke ve kir çeşitleri 7. Halı temizlik ve bakım ihtiyaçlarının tespit işlemleri 8. Halı temizlemede kullanılan makine ve ekipmanlar ile güvenlik donanımları 9. Halı temizlemede kullanılan temizlik malzemeleri ve kimyasal maddeler 10. Kimyasal madde kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar 11. Halıyı tozdan arındırma yöntem ve teknikleri 12. Temizleme yöntemleri
		C.1.2	Halıları temizlik alanına alarak herhangi bir hasar olup olmadığını tespit eder.	
		C.1.3	Halının leke ve kirlilik durumunu tespit eder.	
		C.1.4	Halının bakım gereksinimlerini (yırtık, çürük, sökkük, leke, boya ve benzeri) belirleyerek bakıma gönderilmek üzere ayırır.	
		C.1.5	Kir ve lekeye uygun temizleme yöntemini ve malzemesini belirler.	
		C.1.6	Temizlenecek halıları cinsine (üretim malzemeleri, boya, elle dokuma, makine ile dokuma) ve ebat özelliklerine göre sınıflandırır.	
C.2	Halıyı tozdan arındırmak	C.2.1	Halının kaba kirlerini uygun ekipmanla alır.	
		C.2.2	Halıyı, konveyör bantlı halı çırpmak makinesi/toz dolabı/döner fırçalı sanayi süpürgesi ve benzeri yardımcı gereçleri kullanarak tozlardan arındırır.	
C.3	Halıları temizleme yöntemine göre ayırmak	C.3.1	Temizlenecek halıların özelliklerine göre yapılacak işlemleri ve temizleme yöntemlerini belirler.	
		C.3.2	Manuel veya otomatik sistemle temizlenecek halıları ayırarak temizleme alanlarına alır.	

Görev		D. Halı temizlemek		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
İşlemler		Başarım Ölçütleri		
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
D.1	Halıyı manuel yöntemle temizlemek	D.1.1	Halıları saplı fırça kullanarak uygun zeminde, uygun temizleyiciler kullanarak yıkar.	
		D.1.2	Halıyı motorlu ve uygun sertlikte fırçalarla uygun zeminde uygun temizleme maddeleri kullanarak yıkar.	
		D.1.3	Zeminde yıkanan halının kirli suyunu temiz su gelene kadar uygun ekipmanla sıyrarak (gelberi çekme) kirli sudan arındırır.	
D.2	Halıyı otomatik makine sistemi ile temizlemek	D.2.1	Halıyı otomatik sistem bandına uygun şekilde yerleştirir/yükler.	
		D.2.2	Halının ıslatma, şampuanlama, fırçalama, durulama işlemlerinden geçmesini sağlar.	
		D.2.3	Yıkanan halıları, halının cinsine uygun sıkma makinesinde suyundan arındırır.	
D.3	Halıyı kurutmak	D.3.1	Mevsim şartlarına göre halıyı tekniklerine uygun şekilde korunaklı açık alanlarda askılara alır.	
		D.3.2	Halının toz, güneş ve benzeri hava şartlarından korunmasını sağlayarak ve hava sirkülasyonu sağlayan ekipmanları kullanarak açık havada kurutur.	
		D.3.3	Halıyı kurutma odalarında, özelliklerine uygun ısı, nem ve hava sirkülasyonu sağlayan makineleri ayarlayarak uygun sürelerde kurutur.	

Görev	D. Halı temizlemek			Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
İşlemler	Başarım Ölçütleri			
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
D.4	Halıyı teslimata hazırlamak	D.4.1	Kuruyan halıya hav alma işlemini uygular.	
		D.4.2	Halıyı dokuma özelliğine uygun ve düzgün rulo olacak şekilde durer.	
		D.4.3	Halıyı ebat ve özelliklerine uygun malzemeyle ambalajlar.	
		D.4.4	Ambalajlanmış halıları talimata göre sevkiyat reyonuna bırakır.	

Görev	E. Mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
E.1	Bireysel mesleki gelişimi konusunda çalışmalar yapmak	E.1.1	Mesleki gelişim ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirler.	1. Mesleki yasal düzenlemeler 2. Mesleki eğitim veren kurum ve kuruluşlar 3. İşbaşı eğitim yöntemleri 4. Mesleki terminoloji 5. Meslekle ilgili teknolojileri ve gelişmeleri takip etme 6. Mesleki ekipman, araç-gereçler ve sarf malzemeleri (özellikleri ve kullanımları)
		E.1.2	Meslekle ilgili malzeme, araç, gereç ve ekipmandaki teknolojik gelişmeleri rehberlik eşliğinde takip eder.	
		E.1.3	Yönetim tarafından belirlenen mesleki eğitim ve organizasyonlara katılır.	

3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipmanlar

1. Aspiratör
2. Büro ekipman ve malzemeleri (bilgisayar, kırtasiye malzemeleri, büro cihazları ve benzeri)
3. Etiketleme cihazı
4. Halı ambalaj malzemeleri (poşetler, hurçlar, ambalaj ipi ve bantları ve benzeri)
5. Halı bakım malzeme ve ekipmanları (ütü, ütü bandı, silikon ve tabancası, iğne, iplik, makaslar ve benzeri)
6. Halı dizme ve reyon ekipmanları (stantlar, sehpa ve benzeri)
7. Halı fırçalama makinesi
8. Halı kontrol ve sarım masası
9. Halı süpürme makinesi
10. Hava tabancası
11. İletişim cihazları
12. Kaldırma ve taşıma ekipmanları (çaraskal, transpalet, halı taşıma arabaları ve benzeri)
13. Kişisel koruyucu donanımlar (yıkama eldiveni, toz maskesi, kulak tıkacı, koruyucu kıyafet, iş ayakkabısı ve iş gözlüğü ve benzeri)
14. Kompresör
15. Kurutma makinesi
16. Kurutma askıları
17. Ödeme kaydedici cihazlar
18. Ölçek kabı
19. Ölçü aletleri (şeritmetre, pH ölçer/bomemetre)
20. Sıkma makinesi
21. Su havuzları ve tankları
22. Su ısıtma cihazları
23. Su jeti
24. Su pompaları ve hidroforlar
25. Su yumuşatma cihazı
26. Temel el aletleri (tornavida, anahtar takımı, pense, kontrol kalemi ve benzeri)
27. Temizlik malzemeleri/kimyasalları (kir-leke çözücüler, şampuanlar, parlaticılar, dezenfektanlar, yumuşatıcılar, boya tutucular ve benzeri)
28. Temizlik ekipman ve araç-gereçleri (fırçalar, kovalar, hortum, halı sıyırma aparatı/gelberi ve benzeri)
29. Toz çırpma makinesi
30. Ütü
31. Vakum makinesi/sistemi

3.3. Tutum ve Davranışlar

1. Acil durumlarda soğukkanlı ve sakin olmak
2. Acil ve stresli durumlarla baş etmek
3. Araç, gereç ve ekipman kullanımına özen göstermek
4. Çalışma ortamında kendisinin ve çalışma arkadaşlarının emniyetini gözetmek
5. Çalışmalarında planlı ve organize olmak

6. Çevre koruma kurallarına duyarlı olmak
7. İSG kurallarına uygun davranmak
8. İş disiplinine sahip olmak
9. Kendinin ve diğer kişilerin güvenliğini gözetmek
10. Kişisel bakımına ve sağlığına özen göstermek
11. Mesleği ile ilgili etik kurallara uymak
12. Mesleğine ilişkin yeniliklere ve yeni fikirlere açık olmak
13. Öğrenmeye açık olmak
14. Süreç ve kalite odaklı çalışmak
15. Tehlike ve risklere karşı öngörülü ve duyarlı olmak
16. Uyarı ve eleştirilere açık olmak
17. Yeniliklere açık olmak
18. Zamanı verimli kullanmak